

FT, symbolitutkija Liisa Väisänen: **Paistinkääntäjien logosymboliikasta**

Paistinkääntäjien logon takana on kiltakäytäntö. Se on eurooppalaisen sivilisaation oleellinen osa yhteiskunnissa. Antiikin Rooma jo tunsi yhdistävän siteen nimeltään *collegio* tai *corpora*. Niistä kehittyivät killat keskiajalla. Side ihmisten välillä voi olla vapaaehtoisuuteen perustuva (vrt. nykyaikainen yhdistys) tai ammatin tuoma kiltta - vrt. nykyajan ammattiliitto.

Killat vahvistuivat ja saivat suurehkon autonomian 1100-luvulla kaupunkivaltioiden syntyessä. Killoilla on luonnollisesti aina ollut oma sisäinen rakenteensa johtajineen ja kokouksineen.

Paistinkääntäjien järjestö perustettiin Ranskassa. Ranskassa killat syntyivät Ludwig Pyhän aikana eli 1200-luvulla. Ammattilaiset kirjattiin Ranskassa kirjaan nimeltä *Livre des Metiers*. Se vastaa tavallaan rekisteröitymistä kauppahuoneen rekisteriin nykypäivän Ranskassa.

Kaikilla killoilla oli välttämätöntä olla myös killan kakkososasto, joka oli uskonnollinen eli veljesjärjestö. Kaikki kuuluivat sekä maalliseen että hengelliseen kiltaan. Hengelliset järjestöt vastasivat tapaturma- ja eläkejärjestöjä ja ne olivat myös hyväntekeväisyysorganisaatioita. Kristittyinä järjestöinä ne auttoivat paitsi omiaan, myös muita: köyhiä, sairaita ja orpoja.

Henkisten järjestöjen päämajat Pariisissa sijaitsivat aina Rue de la Huchetella, joka saattaa monille olla tuttu Pariisin yhä parhaasta jazz-clubista Caveau de la Huchette. Vuonna 1268 tähän *Livre des Metiers* kirjaan kirjattiin Corporation des Rotisseurs.

Silloin heitä kutsuttiin nimellä Oyers. He paistoivat vain ja ainoastaan ankoja. Myöhemmin he saivat luvan paistaa myös muita siivellisiä. Heidän parhaimmistonsa kuuluivat ammattikunnan aatelistoon ja heitä kutsuttiin nimellä *Cuisiniers du Roi* eli kuninkaan kokit. 1500-luvulla sana Oyeurs tuli korvaamaan sana Rotisseurs. Sitä sanaa käyttää muun muassa Rabelais mestariteoksessaan.

Iso kehitysvaihe tapahtui, kun Ranskan kruununhallitsijaksi tuli Toskanalaissyntyinen kuningatar Caterina de Medici. Hän toi italialaisvaikutteita, kevensi ranskan keittiötä ja siitä alkaa Ranskan keittiötaidon kulta-aika. Vuonna 1610 kuningas Ludwig XIII oikeudenmukainen tunnustaa vaakunatunnukset Rotisseurien killalle.

Ne ovat siinä yhä: siinä on kaksi paistinvarrasta ristikkäin punaisella pohjalla (punainen on teurastajien väri). Niiden ympärillä näkyvät Ranskan liljat. Ranska on käyttänyt liljaa tunnuksenaan, tai saanut käyttää Kaarle Suuren ajoista alkaen. Lilja on Neitsyt Marian kukka ja kertoo siis frankkien, myöhemmin ranskalaisten kristillisyydestä.

Ranskan vaakunassa ja myös Rotisseurien vaakunassa liljan kolmet lehdet merkitsevät: sivuilla viisaus ja ritarillisuus ja keskimmäinen on usko. Vallankumouksen ja Napoleonin aikana kaikki korporaatiot - myös Rotisseurs - lopetettiin.

Pääsiäisenä 1950 kolme gastronomia (kreikan sanat *gastro* = vatsa ja *nomie* eli hallita) perustivat Rotisseurit uudelleen. He ottivat käyttöön vanhan vaakunan. Vaakunassa on ketju, joka kertoo johonkin kuulumisesta. Ranskan sininen ja Ranskan lilja kertovat, että järjestö on peräisin Ranskasta. Keskellä teurastajien punaisella pohjalla on kaksi paistinvarrasta ja karpän häntä. Karpän häntä on tullut Ranskan vaakunan tunnukseksi silloin, kun Bretagne saatiin vihdoin liitettyä Ranskaan.